

Diversi Tractatvs

Coloniae Agrippinae, 1629

Disputatio III. De modo, id est, de via, ac operationibus, quibus dæmones, siue per seipsos, siue ad inuocationem magorum, opera miranda efficiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

rerum impossibilium, vt superius retulimus: at nullum horum tribuendum est Angelis sanctis.

Tertia assertionis pars colligitur à sufficienti diuisione; nam si opera præfata nequeunt fieri nisi ab operante per intellectum; non ab homine; quia eius facultatem superant; non à Deo, aut bonis Angelis, vt probauimus; neque ab animabus separatis, de quo inferius: ergo à dæmone necesse est fieri, qui ex certo inito fœdere cum magis, vocatus adest, vt ea opera perficiat.

Pro primi argumēti responsione, confutandæ essent opiniones, seu potius deliria Auicēnæ, & Fulginatis; sed quia nullo apparenti fundamēto nituntur, refutationem huius relinquo Michaeli de Medina in libr. 2. de reſta in Deum fide 6. 7. (secundi verò, Sybillano Decade 3. peregrinarum quæst. 9. 3. c. 8. Ad secundum non inficiamur possibile esse vt Deus magis gratias aliquot gratis data communicet: maximè miraculorum, & fortè id fecit quando ex circumstantijs expediebat ad bonum Religionis, & Dei gloriæ: sic fortè accidit Claudia Virgini idolatræ, ad testificandum, & prouehendum bonum castitatis; cæterum id raro contingit, aut fortè nunquam, propter rationes allatas in probatione nostræ assertionis: per hoc tamen non negamus, quin magi operentur quædam mira, valde similia his, quæ sancti homines, & Angeli, virtute à Deo accepta, efficiunt, quando suas naturales vires excedunt: de quo sta-

tim. Ad 3. respondetur, non esse negandum bonos Angelos communicare aliquando suam potestatem, & homines adiuuare, vt alijs beneficia sanitarum largiantur, consiliorum, &c. Sed hoc non faciunt vt magi ad sustentationem, vel sicut dæmones, vt colantur ab hominibus: sed solum propter Dei gloriā, & commodum hominū, & idèd ferè semper occultis modis. Quare opera magorum, quæ indifferenter diriguntur ad bona, & mala præstanda, imò tandem ad exitium inferendam, non Deo, neque Angelis adiuuantibus, adscribenda sunt vt actoribus, sed dæmonibus.

DISPVATIO III.

De modo, id est, de via, ac operationibus, quibus dæmones, siue per seipsos, siue ad inuocationem magorum, opera miranda efficiunt.

PRO decisione præmittendum, præfata opera necessario debere perfici per actionem transeuntem in exteram materiam: siue ea actio sit substantialis, vt generatio, siue accidentalis, vt motus localis, alteratio, augmentatio. Rursus ea operatione, vel sunt miranda opera immediate sine vlla alia media actione, vel mediatè, id est, mediante alia actione: quæ à priori ortum habet, & ad quam consequitur. His suppositis.

Primo dico. Quidquid factibile est per motum localem immediate possunt dæmones efficere. Prob. primo, quia materia corporalis obedit Angelis

Glica,
Nizell.

Mit. à
Medina,
Sybillan.

D. Thom.

Angelis ad nutam in ordine ad localem motum, vt demonstrat D. Th. 1. p. q. 110. art. 3. & locis nuper citatis. Possunt autem quamplurima miranda efficere per talem motum, sicut & ipse motus localis eorum admirandus est, multis excedens hominum ac rerum aliarum corporearum locales motus. Est enim diuersa rationis, ac qualitatis, & æquiuocè motus in ordine ad illos. Vnde & possunt dæmones naturali sua virtute transire continuè per medium, & possunt transire de extremo ad extremum non pertrāsito medio: ac proinde p̄terunt ab vno loco ad alium valdè distantem velocissimè moueri, & tempore ferè imperceptibili, imò æquè velociter ad distantem, & ad propinquum: de qua re 1. p. q. 53. nihilominus quando corpora mouent id necessariò debet fieri motu continuo medium pertrāsendo: & licet possit fieri ab eis motus citissimus, & in breui temporis spatio: aliqua tamen temporis mora necessaria est, & tanto maior, quanto extrema motus distantiora sunt.

Hinc, videlicet ex motu locali, possumus assignare rationem multorum effectuum admirandorum, & quæ humanam fidem excedere viderentur, nisi accederet autoritas dicentium, & experiētia idem comprobare. *Primo.* Possunt dæmones homines, bruta, & alia corpora, ab vno loco in alium, quatumuis distantem, in modico temporis spatio trāsferre. Dæmon Christum Dominum à deserto vsque ad pinnaculū templi portauit, vt Diuus

Gregorius in Homilia, & alij post eum asserunt: & Angelus bonus portauit Habacuc per longa terrarum spatia, Danielis 8. nec Scriptura aut Sancti adscribunt hoc virtuti speciali Dei, sed naturæ, & virtuti naturali motiua Angeli, quæ in malis conseruatur vsque adhuc: nostri etiam temporis magi crebrò ad longinqua loca à demone feruntur, quinimò & alios tecum, volantes per aëra in caballo ferente, id est, dæmone sub forma caballi, per aëra deferunt, monitos primum ne signo crucis se muniant, sicut narratur sæpè apud Sprengerum, & Syluestram lib. 1. c. 14. pun. 4. & hist. Eccles. in vita D. Petri narrat, Simonem Magū à dæmonibus inuisibiliter per aëra euectum esse in sublime, quasi ascendentem in cælum: inde tamen precibus Beati Petri ad Deum fufus deiectus est in terram.

Secundo. Per localem motum possunt ignem ex superiori aeris parte in terram demittere, in perniciem hominum; item turbulentos, & vehementes vētos, quibus magna subruant ædificia. Ita habetur Iob 1. Possunt etiam dæmones per motum localem grauissimos in mari ventorum impetus, procellas, & varias tēpestates excitare, vel aquas maris ab imo sursum commouendo, vel per concitatissimos ventos: possunt itidem ingētes facere terremotus, vel includendo vehementem aliquem ventum in cauernis terre, vel inclusum in illis vehementius agitando. Ad hūc modum reor esse dicendum, de aliquibus

quibus mirandis magorum circa vētos excitandos. Ericus Rex Gotthorum quocumq; verteret pileū, inde prosperum vētum eliciebat, nimirū dæmone mouente ventum ad signū pilei moti. Ita Ioannes Magnus *lib. 17. historia Gotthorum*, & Olaus Magnus *lib. 1. c. 1. & lib. 3. c. 18.* de lappis finnis & Biarnis narrat, esse solitos vendere ventos nauigantibus, dæmonibus, scilicet, eos accercentibus propter pactum cum ea gente initum. Et ad eum ferimè modū fieri potuit, quod *Philostr.* narrat *Philostratus lib. 3. c. 3.* de duobus dolijs, quæ vidit Apollonius apud Indos: quæ cum aperiebantur imbres, & ventos emittebant: clausa verò, cohibebant: & quod Gentiles fabulantur de Æolo Deo ventorum: dæmones efficiebant, vt illi sub nomine Æoli colerent. *Tertio.* Possunt dæmones subito res præsentis è conspectu adstantium subtrahere, atque isto pacto reddere inuisibiles. Ita dicitur Apollonio, qui cum esset in conspectu Domitiani Imperatoris, repentè ex omnium oculis recessit, & quasi euanuit: sed longè alibi inuentus est: quod est manifestum signum, à diabolo asportatum esse. *Quarto.* Potest dæmon facere vt statua, vel aliæ res inanimatæ ambulent quasi motu progressiuo, dæmone, scilicet, eas mouente. Sic fiebat illud quod refertur à *Philostrato lib. 3. c. 8.* cum enim Apollonius, & Hiarcha, & alij Brachmanes mensæ accubissent; Tripodes, lapides, sua sponte fuisse motos, & ab æreis pin-

cernis calices in gyrum circumlatos esse, certa mensura vinum, & aquam miscentes, & cyathos offerentes conuiujs. *Quinto.* Possunt per eundem motum facere vt statuae, arbores, & bruta more hominum loquantur; exemplum in simulachro Iunonis. Ita Valerius Maximus *lib. 1. c. vltimo.* Valerius. & illud de vltimo salutate Apolloniū, vt ait *Philostratus*, quæ non fuere veræ voces vt infra videbimus, sed soni eis similes in aere formati. Denique multa alia miranda faciunt dæmones medio locali motu, in quo potentissimi sunt, & nos sparsim adducemus in sequentibus.

Altera dæmoniorū actio mediata est consequens ad localem eorum motum, in quo potentissimi sunt, & per hæc possunt quidquid causæ naturales possunt, eas applicando per localem motum, vt operentur iuxta naturalem modum suum, & actiuitatem, & sic operantur miranda, quæ hominum operationem exuperant. *Primo*, quia noua & inuisitata sunt hominibus. *Secundo*, quia modus operandi eis occultus. *Tertio*, quia dæmones nouerunt virtutes occultas rerum, latentes in quibusdam rebus, puta aquis, succis, gemmis, lapidibus, herbis, lignis, & animalibus, quin imò in ipso hominis corpore operum admirabilium effectrices, & accommodata nouerunt applicandi tempora. *Quarto.* Sicut homines variè, temperando, & modificando res naturales, possunt effectus naturales producere, quos per se natura-

turales causa nunquā produxissent, vt patet in distillationibus aquarū in arborum incisionibus, in ciborū cōdimentis, in pharmacarū confectio- nibus: ita dæmones, qui artificioses sunt hominibus, solertix, & artificij, ac confectio- num vix est quod ignorent, propter assiduam experiētiam, & obseruationem eorum, quæ Ange- li, & homines ab initio mundi patra- runt, sic aptè concinnarē, & cōpone- re ac miscere possunt causas natura- les, vt effectus mirabiliores produ- cant: quos causa illæ naturales nun- quam per se produxissent.

D. Thom. Ac denique, quia vt ait D. Tho. 3. contra Gentes, cap. 103. cum Angeli, vel dæmones vtuntur causis natura- libus ad aliquos producendos effe- ctus, vtuntur eis tanquam instru- mentis: ex instrumento autem pro- cedit effectus, non tantum eius vir- tuti respondens, sed multo etiam præstantior, & perfectior, respon- dens, scilicet, virtuti principalis a- gentis, à quo instrumentum moue- tur ad operandum: quemadmodum securis non tantum secat, sed etiā fa- cit lectum, vel mensam, vel hominis statuam, vt est instrumentum homi- nis ex arte operantis, & calor natu- ralis, qui est in semine, vel in animali, non solum calefacit, & rarefacit, ac segregat; sed etiam generat sangui- nem, carnes, & ossa in virtute animæ, vel animalis, cuius est instrumen- tum. *Simili ratione*, causa naturales interdum producant effectus præ- stantiores suis ipsarum virtutibus; ex

eo quod sunt instrumenta Angelo- rum, vel demonum, à quibus mouen- tur, & reguntur.

DISPUTATIO IV.

Qua non possunt Angeli, & dæmones, neque magi, eorum ope, efficere?

ET in primis hoc iacendum est fundamentum ad quæstionem decidendam apprimè necessarium; neque Angelos, neque spiritus, ne- que magos posse ordinem naturæ, aut leges vniuersi, quæ Deus ad guber- nationem orbis fixit, inuerrere, aut immutare; siue sermo sit de potesta- te per motum localem (quæ est actio immediata dæmonis) siue de appli- catione actiuorum, & passiuorum per alterationem, aut corruptionem, generationemve, quæ sunt eius a- ctiones mediata. Itaq; non possunt quidquā quod naturam superet, & proinde non valent efficere aliquid, quo ordo, aut lex gubernationis v- niuersi immutetur: hæc enim pote- stas solius Dei est, vt causa principa- lis, & earum creaturarum, quibus Deus vt instrumentis, eam commu- nicat per donum miraculorum pa- trandorum.

Hæc assertio est cōtra veteres Poë- tas, qui inducunt magos minitantes se totum naturæ ordinem subuerrere posse: sed iactantia superba, & sine fundamento. Nostra verò assertio approbatur à tota Theologorū Scho- la, præcipuè à Diao August. lib. 3. de *D. Thom. Trinitate*, & à D. Th. lib. 3. *contra Gen- August.*